

Briselē, 2026. gada 15. jūnijā
(OR. en)

10288/1/26
REV 1

ENV 689
CLIMA 313
AGRI 464
FORETS 90
ENER 378
TRANS 393
IND 396
SAN 458

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Ūdensresursu noturības stratēģija – vienu gadu vēlāk: pašreizējais stāvoklis un turpmākā rīcība – viedokļu apmaiņa

Gatavojoties Vides padomes 2026. gada 25. jūnija sanāksmei, pielikumā ir pievienots prezidentvalsts sagatavots informatīvs dokuments ar jautājumiem ministriem par attiecīgo tematu.

Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta ņemt vērā informatīvo piezīmi un jautājumus un iesniegt tos Padomei.

Ūdensresursu noturības stratēģija – vienu gadu vēlāk: pašreizējais stāvoklis un turpmākā rīcība

– Viedokļu apmaiņa –

Komisija 2025. gada 4. jūnijā nāca klajā ar Eiropas Ūdensresursu noturības stratēģiju. Padome stratēģiju atzinīgi novērtēja savos 2025. gada 21. oktobra secinājumos. Stratēģijā ņemtas vērā pieaugošās bažas par ūdens trūkumu, sausumu, plūdiem un klimata pārmaiņu vispārējo ietekmi uz ūdens resursiem, ekosistēmām un ekonomikas nozarēm. Tās pamatā ir spēkā esošais ES tiesību aktu kopums ūdens resursu jomā, jo īpaši Ūdens pamatdirektīva, Plūdu direktīva un Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīva, kā arī ES stratēģija “Pielāgošanās klimata pārmaiņām”. Tā atbilst arī Eiropas zaļā kursa mērķiem un 2040. gada klimata mērķrādītāja virzībai un reaģē uz pieaugošo pierādījumu apjomu tam, ka visā Savienībā pieaug ar ūdeni saistītie riski. Daudzi reģioni saskaras ar biežāku un smagāku sausumu, gruntsūdeņu līmeņa pazemināšanos un pieaugošu ūdens pieprasījumu no lauksaimniecības, rūpniecības un pilsētu teritorijām. Vienlaikus ekstremāli nokrišņi un plūdi rada arvien lielāku spiedienu uz infrastruktūru un ekosistēmām.

Stratēģijas mērķis ir stiprināt ūdensresursu noturību, atjaunojot un aizsargājot visu ūdens aprites ciklu no avota līdz jūrai, lai labāk izturētu plūdus, sausumu un ūdens trūkumu, efektīvi īstenojot spēkā esošos ES tiesību aktus ūdens resursu jomā. Tā veicina ūdens resursu ziņā viedu praksi, zaļo infrastruktūru un pasākumus piesārņojuma, tostarp tādu kaitīgu vielu kā PFAS dzeramajā ūdenī, samazināšanai. Stratēģijas mērķis ir arī veicināt ūdens resursu ziņā viedu ekonomiku, uzlabojot ūdensefektivitāti, tiecoties līdz 2030. gadam par 10 % samazināt ūdens patēriņu visā ES, vienlaikus modernizējot infrastruktūru, samazinot noplūdes un ar publisko un privāto investīciju palīdzību veicinot digitālos risinājumus. Turklāt tās mērķis ir nodrošināt piekļuvi tīram un cenas ziņā pieejamam ūdenim, palielinot sabiedrības informētību, atbalstot atbildīgu ūdens cenu noteikšanu un veicinot izglītību un paraugprakses apmaiņu, vienlaikus stiprinot ES globālo līderību ūdensresursu noturības jomā ar starptautiskās sadarbības un partnerību palīdzību.

Vienu gadu pēc stratēģijas pieņemšanas prezidentvalsts ierosina izvērtēt gūtos panākumus un apspriest turpmāko rīcību, ministru līmenī īpašu uzmanību pievēršot šādiem trim jautājumiem:

1. Ūdensresursu noturības stratēģijas izvērtēšana un īstenošana valstu mērogā

Eiropas Ūdensresursu noturības stratēģijas pamatā ir jauns stimuls ES centieniem veicināt **ūdensefektivitāti**. Ar to tiek ieviests vēlamais mērķrādītājs līdz 2030. gadam uzlabot ūdensefektivitāti par 10 % un princips “ūdensefektivitāte pirmajā vietā”. Šis princips ir sīkāk izskaidrots Komisijas 2025. gada 4. jūnija Ieteikumā “Ūdensefektivitāte pirmajā vietā: pamatprincipi”¹.

Saskaņā ar EVA/ETC 2025. gada ziņojumu “Ūdens taupīšana nolūkā panākt ūdens resursu noturību Eiropā”² **taupīšanas potenciāls** dažādos ES reģionos un nozarēs **ievērojami atšķiras**, taču ir iespējams ievērojami samazināt ūdens ieguvu. Šos samazinājumus varētu panākt ar tehniskiem un operatīviem pasākumiem nolūkā samazināt zudumus un noplūdes, kā arī uzlabot ūdensefektivitāti elektroenerģijas ražošanā, lauksaimniecībā, publiskajā ūdensapgādē un ražošanā. Aplēstais ūdens taupīšanas potenciāls pa nozarēm ES 27 dalībvalstīs ir 45–95 % enerģētikā (spēkstaciju dzesēšana), 5–20 % lauksaimniecībā, 20–50 % publiskajā ūdensapgādē un 30–50 % rūpniecībā (skat. tabulu turpmāk).

¹ https://environment.ec.europa.eu/publications/commission-recommendation-water-efficiency-first-guiding-principles_en.

² <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/water-savings-for-a-water-resilient-europe>.

1. tabula. Aplēstais ūdens taupīšanas potenciāls pa nozarēm ES-27

	Elektroenerģija – spēkstaciju dzesēšana	Lauksaimniecība	Publiskā ūdensapgāde, tostarp tūrisms un pakalpojumi	Rūpniecība	Citas nozares (piemēram, kalnrūpniecība, karjeru izstrāde un būvniecība)
Gada vidējais ūdens ieguves apjoms (2000– 2022) (milj. m ³)	72 300	59 300	38 700	28 200	3 000
Gada ūdens ieguve procentos no kopējā apjoma pa ekonomikas nozarēm	36 %	29 %	19 %	14 %	2 %
Teorētiskais ūdens taupīšanas potenciāls nozarē (% no nozares ūdens ieguves apjoma gadā)	45–95 %	5–20 %	20–50 % (10–30 % tūrisma nozarē)	30–50 %	Šajā informatīvajā ziņojumā nav novērtēts

Avots: (Wolters *et al.*, 2025), pamatojoties uz EVA 2024. gada datiem.

Lai atbalstītu ieteikuma īstenošanu un palīdzētu sasniegt mērķi līdz 2030. gadam palielināt ūdensefektivitāti par 10 %, Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, jo īpaši saistībā ar kopējās īstenošanas stratēģijas (CIS) Ūdens trūkuma un sausuma darba grupu, strādā pie **kopīgas metodikas** izstrādes **attiecībā uz ūdensefektivitātes mērķrādītājiem**, ņemot vērā teritoriālās un citas atšķirības starp valstīm, reģioniem un nozarēm. Šā darba virziena grafiks beidzas **2026. gada ceturtajā ceturksnī**. Ar konsultanta atbalstu grupa ir apzinājusi aptuveni 40 metodikas publiskās un privātās iniciatīvās, lai noteiktu ar ūdeni saistītus mērķrādītājus, un tagad no šīm metodikām iegūst konkrētus elementus, kas kopā var veidot pamatu Eiropas metodikai vai metodikām, lai noteiktu ūdens uzglabāšanas, ūdens pārvades un ūdens izmantošanas efektivitātes mērķrādītājus.

2. Digitalizācija un viedāka ūdens resursu apsaimniekošana

Ūdensresursu noturības stratēģijā tika paziņots par **ES mēroga rīcības plāna ūdensapgādes nozares digitalizācijai** izstrādi. Iniciatīvas atbalstam Komisija nesen izsludināja uzaicinājumu iesniegt atsauksmes, kas beidzas 2026. gada 24. jūnijā³. Dalībvalstis un citas ieinteresētās personas tika mudinātas paust savu viedokli un ierosinājumus.

Digitālā rīcības plāna ūdensapgādes nozarē mērķis ir pārvarēt Eiropas ūdens resursu apsaimniekošanas sistēmu sadrumstalotību, veicinot lielāku digitālo integrāciju un koordināciju visā ūdens aprites ciklā un starp pārvaldības līmeņiem. Nodrošinot labāku datu kopīgošanu un digitālos risinājumus, tā mērķis ir uzlabot efektivitāti, samazināt administratīvo slogu, stiprināt noturību pret riskiem, kas saistīti ar ūdeni, un atbalstīt principa “ūdensefektivitāte pirmajā vietā” efektīvu īstenošanu.

Gaidāmais rīcības plāns būs vērsts uz konkrētiem izaicinājumiem ūdensapgādes nozarē un ietvers **divus galvenos pilārus**: i) digitālo risinājumu ieviešana, izmantojot finansējumu un apmainoties ar zināšanām nolūkā attīstīt digitālās prasmes un veicināt tehnoloģiju nodošanu ūdensapgādes nozarē; un ii) atbalsts ūdens datu kopīgošanai, veicinot valstu datu portālu izstrādi, lai novērstu sadrumstalotību un padarītu datus viegli atrodamus, pieejamus bez maksas, sadarbspējīgus un atkalizmantojamus atbilstoši Atvērto datu direktīvas prasībām. Plāns ir daļa no Komisijas 2026. gada darba programmas⁴. Tas darbojas zaļās un digitālās pārkārtošanās krustpunktā un tieši atbalsta Konkurētspējas kompasa⁵ mērķus, palīdzot nodrošināt resursu pieejamību vairākās nozarēs.

³ [Komisija vēlas saņemt ieguldījumu attiecībā uz digitālo rīcības plānu ūdensapgādes nozarē – Vide.](#)

⁴ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategy-documents/commission-work-programme/commission-work-programme-2026_en.

⁵ https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/competitiveness-compass_en.

Plāna **pamatā būs**: i) MI pielietošanas stratēģija ⁶ un MI kontinenta plāns ⁷, kuru mērķis ir atvieglot mākslīgā intelekta ieviešanu prognozējošai apkopei un uzraudzībai reāllaikā; ii) Datu savienības stratēģija ⁸, kas atbalsta ūdens datu kopīgošanu, veicinot valstu datu portālu izstrādi, lai novērstu sadrumstalotību un padarītu datus viegli atrodamus, pieejamus bez maksas, sadarbspējīgus un atkalizmantojamus atbilstoši Atvērto datu direktīvas ⁹ prasībām.

3. Finansējuma mobilizēšana Ūdensresursu noturības stratēģijai

Ar ES kohēzijas politikas vidusposma pārskatu ¹⁰ tika ieviesta lielāka elastība, kas ļauj dalībvalstīm 2021.–2027. gada līdzekļus novirzīt stratēģiskām prioritātēm, un ūdensresursu noturība ir izcelta kā viena no galvenajām prioritātēm un gūst labumu no vēl nepieredzēta stimulu kopuma. Rezultātā **16 dalībvalstīs tika pārdalīts 3,1 miljards EUR**, lielāko daļu atbalsta atvēlot **notekūdeņu un dzeramā ūdens** infrastruktūras izbūvei vai modernizācijai, kā arī **ūdensresursu noturības un ilgtspējīgas resursu apsaimniekošanas uzlabošanai**. Plānotās investīcijas tiks virzītas arī **jaunu glabāšanas sistēmu un ūdens sistēmu starpsavienojumu** izbūvei, ūdens ekosistēmu aizsardzībai un augstas vidiskās vērtības teritoriju **atjaunošanai**. Tās aptvers arī **plūdu** novēršanai paredzētās **agrīnās brīdināšanas sistēmas** un ūdensapgādes **efektivitātes** palielināšanu, **izmantojot digitalizāciju**, automatizāciju un optimizāciju.

Ir sāкта arī **EIB 15 miljardu EUR vērtā Ūdens programma**, un izziņotais **Ūdens resursu ilgtspējas konsultatīvais mehānisms** kā vienas pieturas aģentūra EIB konsultācijām ūdens resursu jomā ir pilnībā ieviests un var atbalstīt spēju veidošanu un projektu plūsmas īstenošanu.

⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/apply-ai>.

⁷ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ai-continent-action-plan>.

⁸ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-union>.

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1024>

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_26_710.

Atzīstot privātā finansējuma svarīgo ieguldījumu ūdensresursu noturības programmā, Komisija strādā pie tā, lai izveidotu mehānismu **ūdensresursu noturības investīciju paātrināšanai** un ar šā mehānisma starpniecību īstenotu 20 inovatīvus izmēģinājuma projektus, kuri vērsti uz dabisku ūdens aizturi un ūdens efektīvu izmantošanu un kuros tiks apvienoti vietējie investori ūdens resursu jomā, risinājumu sniedzēji un tie, kuri saskaras ar problēmām, un mērķis ir iedvesmot uz līdzīgām darbībām visā ES.

Jautājumi ministriem

Prezidentvalsts aicina ministrus pārdomāt šādus jautājumus:

1. Kāds progress ir panākts un kādi ir izaicinājumi valstu līmenī attiecībā uz ūdensefektivitātes veicināšanu gadu pēc Eiropas Ūdensresursu noturības stratēģijas pieņemšanas? Kādus secinājumus var izdarīt, lai atbalstītu efektīvāku stratēģijas īstenošanu turpmākajos gados?
2. Kādu labu praksi un pieredzi dalībvalstis varētu kopīgot un kādu ES līmeņa atbalstu jūs sagaidāt no gaidāmā rīcības plāna ūdensapgādes nozares digitalizācijai nolūkā paātrināt tādu risinājumu ieviešanu kā viedā ūdens uzskaitē, attālā uzrādē vai digitālie dvīņi, lai atbalstītu Ūdensresursu noturības stratēģijas īstenošanu?
3. Kā mēs varam piesaistīt lielākas privātās investīcijas un labāk izmantot inovatīvus finansēšanas instrumentus, lai paātrinātu Ūdensresursu noturības stratēģijas īstenošanu, vienlaikus nodrošinot to, ka dalībvalstīm ir nepieciešamie apstākļi un stimuli vērienīgu projektu izstrādei ūdensresursu noturības jomā?